

Muzeum
Narodowe
we Wrocławiu

**Muzeum Narodowe we Wrocławiu
zaprasza na wystawę**

**Od szkicu do panoramy.
40-lecie udostępnienia „Panoramy
Racławickiej” we Wrocławiu**

15 czerwca – 12 października 2025

Kuratorka: Natalia Sienkiewicz

Jak powstawał największy polski obraz, jak wyglądały przygotowania do jego namalowania? Otwierana w 40. rocznicę udostępnienia we Wrocławiu „Panoramy Racławickiej” wystawa czasowa odkrywa historię oraz proces twórczy jednego z najważniejszych dzieł polskiej sztuki. Kluczowym punktem ekspozycji, wokół którego zbudowana zostanie cała narracja, będzie „Mała Panorama Racławicka” – wypożyczona z prywatnej kolekcji. Wśród pokazywanych prac znajdą się także m.in. pierwszy szkic do malarskiego portretu Tadeusza Kościuszki czy żartobliwy rysunek przedstawiający dwóch pojedynkujących się artystów stojących na rusztowaniach „Panoramy Racławickiej”.

Wystawa „Od szkicu do panoramy” przybliży niezwykle fascynujący proces twórczy, który doprowadził do powstania „Panoramy Racławickiej” – jednego z najbardziej rozpoznawalnych dzieł polskiego malarstwa historycznego. Zarówno ekspozycja, jak i towarzyszący jej katalog mają na celu ukazanie etapów pracy nad tym monumentalnym obrazem, począwszy od pierwszych koncepcji w postaci drobnych szkiców, poprzez rysunki projektowe i studia olejne, aż po ukończoną panoramę.

Pierwszym krokiem w procesie tworzenia „Panoramy Racławickiej” było wykonanie licznych szkiców, które stanowiły fundament koncepcyjny całej kompozycji. Te szybkie, często ołówkowe rysunki odgrywały kluczową rolę w określeniu układu, dynamiki i narracji finalnego dzieła. Stopniowo przekształcały się one w bardziej rozbudowane studia malarskie, będące pełnoprawnymi obrazami. Wystawa

pozwała prześledzić tę ewolucję – od początkowych szkiców postaci, scen bitewnych i pejzaży po finalny, monumentalny obraz.

„Szczególną uwagę warto zwrócić na koncepcyjne rysunki Jana Styki, który był głównym inicjatorem projektu” – mówi Natalia Sienkiewicz, kuratorka wystawy. „Te przedstawiające Tadeusza Kościuszkę, kosynierów oraz polskich żołnierzy nie tylko ukazują ogrom pracy włożonej w stworzenie panoramy, ale także świadczą o wyjątkowym talencie Styki, jego dbałości o detale i historyczną wiarygodność. Dzięki

nim można prześledzić, jak artysta wyobrażał sobie poszczególne sceny bitwy pod Racławicami, nadając postaciom wyrazistość i indywidualny charakter. Rysunki te dowodzą także niezwyklej precyzji w odwzorowywaniu uzbrojenia, mundurów oraz krajobrazu”.

Jednym z kluczowych etapów realizacji „Panoramy Racławickiej” było stworzenie przez Jana Stykę i Wojciecha Kossaka „Małej Panoramy Racławickiej” – cyklu czterech olejnych malowideł. Służyły one jako próbna kompozycja, umożliwiając dopracowanie dynamiki bitwy oraz narracji historycznej w mniejszej skali. Stanowiły także istotny punkt odniesienia dla zespołu artystów pracujących nad finalnym dziełem, pozwalając na lepszą koordynację ich pracy nad monumentalnym płótnem.

Celem wystawy jest także przypomnienie twórców biorących udział w realizacji „Panoramy Racławickiej”: Jana Styki, Wojciecha Kossaka, Ludwiگا Bollera, Tadeusza Popiela, Zygmunta Rozwadowskiego, Teodora Axentowicza, Michała Sozańskiego, Włodzimierza Tetmajera, Wincentego Wodzinowskiego. Zaprezentowane zostaną również prace podejmujące temat bitwy pod Racławicami, ale namalowane przez artystów nie biorących udziału w powstawaniu dzieła przeznaczonego dla Lwowa, m.in. Jana Matejki czy Józefa Chełmońskiego.

Wystawie towarzyszyć będzie katalog zawierający fotografie eksponowanych dzieł oraz teksty przybliżające historię i proces powstawania „Panoramy Racławickiej”.

Dr hab. Piotr Oszczanowski, dyrektor Muzeum Narodowego we Wrocławiu:

„Panorama Racławicka” to wyjątkowe dzieło, które powstało w szczególnych okolicznościach i wymagało ogromnego zbiorowego wysiłku. Dzisiaj mamy okazję poznać kulisy pracy nad tym monumentalnym obrazem. Wspólny wysiłek dziewięciu malarzy, którym przewodzili Jan Styka i Wojciech Kossak, to historia niezwykła.

Możliwość zobaczenia tego, co poprzedzało powstanie tego obrazu, to doprawdy pasjonująca opowieść – i to o swoistej dramaturgii. Dochodzenia do istoty malarstwa panoramicznego, poznania specyfiki tematu, wizje lokalne, studia ikonograficzne, a wreszcie zmierzenie się z wyzwaniem, które nie miało wcześniej zbyt wielu precedensów, jest tematem tej wystawy.

Szkice, projekty i wreszcie malarskie bozzetta – wszystko to uzmysławia nam, jak żmudna i wieloaspektowa była droga prowadząca do ostatecznego efektu, a nim był panoramiczny obraz o wymiarach 15 na 114 metrów. I to właśnie wystawa, której kuratorką jest Natalia Sienkiewicz, nam prezentuje. Bo pomysł – to jedno, ale realizacja, wyścig z czasem, ten bezmiar pracy oraz inwencji wybitnych artystów polskich końca XIX w., to rzecz wyjątkowa i osobne zagadnienie.

Wybrane wydarzenia towarzyszące wystawie

Od szkicu do panoramy. 40-lecie udostępnienia *Panoramy Racławickiej* we Wrocławiu

[15 czerwca – 12 października 2025]

»→ Orowadzania po wystawie

wstęp z biletem na wystawę, zapisy

28.06, 26.07, 23.08, 11.10 → g. 13:00

13.09 → g. 13:00

oprowadzanie integracyjne z tłumaczeniem
na polski język migowy (PJM)

»→ Wykłady

wstęp wolny, sala 116

15.06 → g. 12:00

Jan Styka i jego malowane Panoramy

Prowadzenie: Beata Strażerowicz

14.09 → g. 13:00

Niezwykła historia tzw. Małej Panoramy
Racławickiej

Prowadzenie: Beata Strażerowicz

5.10 → g. 12:00

O panoramistach i szkicach do panoram
słów kilka

Prowadzenie: Beata Strażerowicz

Zapisy:

edukacja@mnwr.pl lub 71 372 51 48

(od poniedziałku do piątku w godz. 8:00–16:00)

»→ Warsztaty dla dzieci

wstęp z biletem w cenie 10 zł, zapisy

26.07 → g. 11:00

Jak zrobić taki wieeelki obraz?

Warsztaty plastyczne dla dzieci w wieku 3–5 lat

Prowadzenie: Sławomir Ortyl

2.08 → g. 11:00

Co to jest sztafaż i jak go wykonać w panoramie?

Warsztaty plastyczne dla dzieci w wieku 6–12 lat

Prowadzenie: Grzegorz Wojturski

23.08 → g. 11:00

Szkic – farba – dzieło. Warsztaty wykonywania kolażu

Warsztaty plastyczne dla dzieci w wieku 6–12 lat

Prowadzenie: Małgorzata Lewińska

»→ Lekcje i warsztaty dla grup zorganizowanych

— Jak zrobić taki wieeelki obraz?

(zajęcia muzealne dla dzieci z przedszkoli)

— Moja mała panorama

(zajęcia muzealne dla dzieci z klas I–III SP)

— Tropem bohatera Panoramy Racławickiej –

podchody z Kościuszką

(lekcja muzealna dla dzieci i młodzieży

klas IV–VIII szkół podstawowych i średnich)

Patronat honorowy / Honorary patronage

Hanna Wróblewska

Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Minister of Culture and National Heritage

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

we Wrocławiu

we Wrocławiu

Muzeum Narodowe we Wrocławiu jest instytucją kultury prowadzoną przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego /
The National Museum in Wrocław is an institution of the culture run by the Ministry of Culture and National Heritage of the Republic of Poland

Mecenas Muzeum
Narodowego
we Wrocławiu

Patron of
the National Museum
in Wrocław

Bank Polski

Partner

Wrocławska Organizacja Turystyczna